QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING TASHQI SAVDO AYLANMASI
(2022-yil yanvar-may oylari uchun dastlabki ma’lumot)

Respublika iqtisodiyotini rivojlantirish strategiyasi diversifikatsiyalangan va raqobatbardosh iqtisodiyotni yaratishga, innovatsion texnologiyalar va bozorni boshqarishning yangi usullaridan foydalangan holda milliy resurslardan maksimal darajada foydalanishga yo‘naltirilgan. Mamlakatning tashqi iqtisodiy faoliyati, xususan tashqi savdo sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning pirovard natijasi aholining turmush darajasiga bevosita o‘z ta‘sirini o‘tkazadi.

2022- yilning yanvar-may oylari yakuni bilan respublikaning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) 253,3 mln. AQSh dollarini tashkil etib, 2021- yilning mos davriga nisbatan 23,5 mln. AQSh dollariga yoki 91,5 % nitashkil etdi.

TASHQI SAVDO AYLANMASI VA BALANSI
(yanvar-may oylari, ming AQSh dollari)

	2021- yil	2022- yil	O‘sish sur’ati, % da	Jamiga nisbatan, % da
Tashqi savdo aylanmasi	276 857,3	253 319,1	91,5 %	x
Eksport	**183 287,8**	**154 885,9**	84,5 %	**100,0**
tovarlar	*182 123,7*	*152 481,2*	*83,7*	*98,4*
xizmatlar	*1 164,1*	*2 404,7*	*206,6*	*1,6*
oltin	-	-	-	-
Import	**93 569,5**	**98 433,2**	105,2 %	**100,0**
tovarlar	*89 016,9*	*94 161,1*	*105,8*	*95,7*
xizmatlar	*4 552,6*	*4 272,1*	*93,8*	*4,3*
Saldo	**89 718,3**	**56 452,7**	**x**	**x**

Ma’lumot uchun: O‘zbekiston Respublikasida tovarlar tashqi savdosi statistika ko‘rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat Tovar nomenklaturasi (keyingi o‘rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o‘rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o‘z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo‘yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o‘rtasida o‘tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

TSA da eksport hajmi 154,9 mln. AQSh dollariga (15,5 % ga kamaydi) va import hajmi 98,4 mln. AQSh dollariga (5,2 % ga ko‘paydi) yetdi. Hisobot davrida 56,4 mln. AQSh dollari qiymatida ijobiy tashqi savdo balansi qayd etildi.

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASI BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO‘LGAN DAVLATLAR
(2022- yil yanvar-may oylari, mln. AQSh dollari)

Qoraqalpog‘iston Respublikasi, jahonning 49 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Xitoy Xalq Respublikasida (20,0 %), Latviyada (15,0 %), Rossiya Federatsiyasida (15,8 %), Qozog‘istonda (7,8 %), Koreya Respublikasi (5,5 %), Turkiyada (4,0 %) va Litvada (1,1 %) qayd etilgan.

Iqtisodiyotning real sektori tarmoqlari va korxonalarining barqaror va uzluksiz ishlashini ta’minlash uchun respublikada zarur resurslar bazasi yaratilgan. Eksport tarkibida sezilarli o‘zgarishlarga import tovarlarning o‘rnini bosadigan mahsulotlar ishlab chiqarish va sanoat ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish natijasida erishildi.

Shuningdek, qo‘shni davlatlar bilan o‘zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko‘rish mumkin.

TSA da so‘nggi yillarda katta o‘zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so‘nggi uch yilda TSAda Qirg‘iziston, Afg‘oniston va Tojikiston bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda. Boshqa davlatlar (qo‘shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulushTurkiya, Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi va Latviya davlatlari hissasiga to‘g‘ri kelgan.

TO‘RTTA FAOL TASHQI SAVDO BALANSI KUZATILGAN DAVLATLAR
(yanvar-may oylari, mln. AQSh dollari)

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo‘yicha 20 ta yirik hamkor davlatlar orasidan 12 ta davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, Turkiya (53,3 mln. AQSh dollari), Xitoy Xalq Respublikasi (74,6 mln. AQSh dollari), Rossiya (37,2 mln. AQSh dollari) va Latviya (23,0 mln. AQSh dollari) shular jumlasidandir. Qolgan 6 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI
(yanvar-may oylari, ming. AQSh dollari)

Davlat nomi	2020-yil	2021- yil	2022- yil
Turkiya	**25652,6**	**49779,9**	**53299,4**
Eksport	24940,9	44796,1	48187,7
Import	711,7	4983,8	5111,7
Saldo	24229,2	39812,3	43076
Xitoy Xalq Respublikasi	**54885,1**	**62594,3**	**74585**
Eksport	42746	47978,9	38589,5
Import	12139,1	14615,4	35995,5
Saldo	30606,9	33363,5	2594
Latviya	**11313,2**	**17472,4**	**23004,5**
Eksport	9336,2	16451,7	22708,6
Import	1977	1020,7	295,9
Saldo	7359,2	15431	22412,7
Rossiya Federasiyasi	**48599,1**	**49515**	**37221,4**
Eksport	36715,7	33275,4	13384,7
Import	11883,4	16239,6	23836,7
Saldo	24832,3	17035,8	-10452
Qozog‘iston	**22398,4**	**24232,4**	**19291,8**
Eksport	15559,6	14697,8	9060,5
Import	6838,8	9534,6	10231,3
Saldo	8720,8	5163,2	-1170,8
Koreya Respublikasi	**14295,6**	**7635,7**	**15359**
Eksport	2062,4	459,9	8724,7
Import	12233,2	7175,8	6634,3
Saldo	-10170,8	-6715,9	2090,4

Davlat nomi	2020-yil	2021- yil	2022- yil
Afg‘oniston	**1403,0**	**2247,8**	**2661,6**
Eksport	1390,6	2247,8	2661,6
Import	12,4		
Saldo	1378,2	2247,8	2661,6
Qirg‘iz Respublikasi	**1447,0**	**3784,5**	**3383,7**
Eksport	777	2545,9	2161,5
Import	670	1238,6	1222,2
Saldo	107,0	1307,3	939,3
Ukraina	**1671,3**	**8247,2**	**1679,9**
Eksport	1124,9	7815,5	1613,1
Import	546,4	431,7	66,8
Saldo	578,5	7383,8	1546,3
Gruziya	**109,9**	**1049,5**	**1482,8**
Eksport	96,9	1049,5	1404
Import	13		78,8
Saldo	83,9	1049,5	1325,2
Fransiya	**11,8**	**1679,5**	**1195,9**
Eksport		1240,7	1036,9
Import	11,8	438,8	159
Saldo	-11,8	801,9	877,9
Ozarbayjon	**66,9**	**105,6**	**469,0**
Eksport		105,6	469,0
Import	66,9		
Saldo	-66,9	105,6	469,0
Turkmaniston	**1076,8**	**1158,1**	**937,3**
Eksport	293	363,5	341,9
Import	783,8	794,6	595,4
Saldo	-490,8	-431,1	-253,5

Davlat nomi	2020-yil	2021- yil	2022- yil
Germaniya	**617,0**	**4787,3**	**953,3**
Eksport	274,5	354	294,8
Import	342,5	4433,3	658,5
Saldo	-68	-4079,3	-363,7
Tojikiston	**1014,6**	**4138,3**	**251,0**
Eksport	1014,6	1731,9	251,0
Import			
Saldo	1014,6	1731,9	251
Iroq	**1180,7**	**1142**	**223,9**
Eksport	1180,7	1142	223,9
Import			
Saldo	1180,7	1142	223,9
Yaponiya	**185,4**	**253,9**	**1113,9**
Eksport		132,6	141,7
Import	185,4	121,3	972,2
Saldo	-185,4	11,3	-830,5
Iron	**1015,5**	**1092,1**	**759,6**
Eksport		218	141,4
Import	1015,5	874,1	618,2
Saldo	-1015,5	-656,1	-476,8
Tayland	**0,1**	**4,7**	**118,1**
Eksport	0,1	4,7	118,1
Import			
Saldo	0,1	4,7	118,1
Hindiston	**341,2**	**178,5**	**157,2**
Eksport	99,5	74	111,7
Import	241,7	104,5	45,5
Saldo	-142,2	-30,5	66,2

Qoraqalpog‘iston Respublikasi tashqi savdo aylanmasining uchdan bir qismi MDH davlatlariga to‘g‘ri keladi va bu ko‘rsatkich so‘ngi yillarda biroz o‘zgardi.

Respublikamizda tashqi savdoni qo‘llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo‘yicha olib borilayotgan chora-tadbirlarga qaramay, 2022- yilning yanvar-may oylarida, tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 25,1 % ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi 2021- yilga nisbatan ulushi 7,1 % ga kamaydi.

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING TASHQI SAVDO AYLANMASIDA MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-may oylari, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

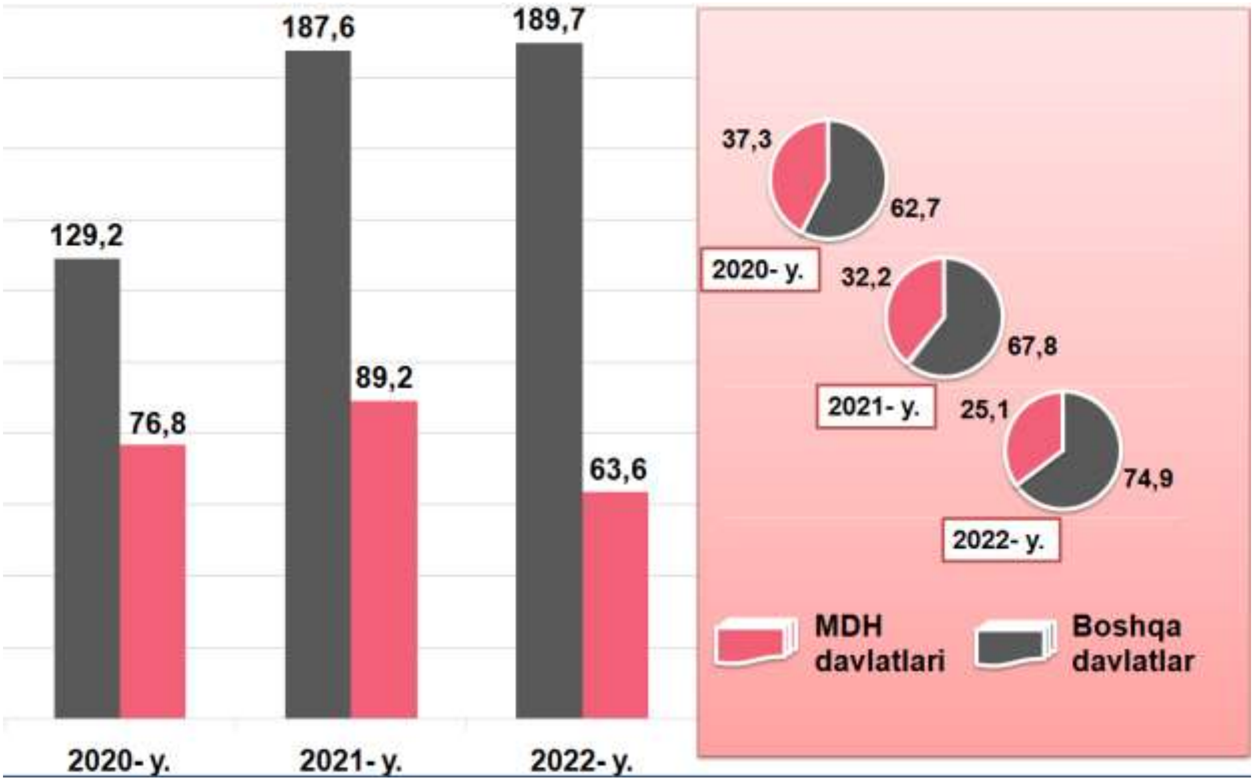

Boshqa xorijiy davlatlarning TSAsi 2022- yilning yanvar-may oylarida 2021- yilning shu davriga nisbatan 1,1 % ga ko‘paydi va jami TSAdagi ulushi 74,9 % ni tashkil etdi.

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING EKSPORTI
(2022-yil yanvar-may oylari)

Joriy yilning yanvar- may oylarida mamlakatning eksportyorlari soni 119 tani tashkil etib, ular tomonidan 154,9 mln. AQSh dollari (qimmatbaho metallar eksportidan tashqari) qiymatidagi (2021- yilning mos davriga nisbatan 84,5 % ni tashkil etdi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta’minlandi.

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 97,0 % ni tashkil etib, ular asosan kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar (69,2 %),sanoat tovarlari (13,8 %), nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari (8,9 %), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (5,1 %) hissasiga to‘g‘ri kelmoqda.

XSST BO‘YICHA EKSPORT TARKIBI
(2022- yil yanvar-may oylari, ulushi, % da)

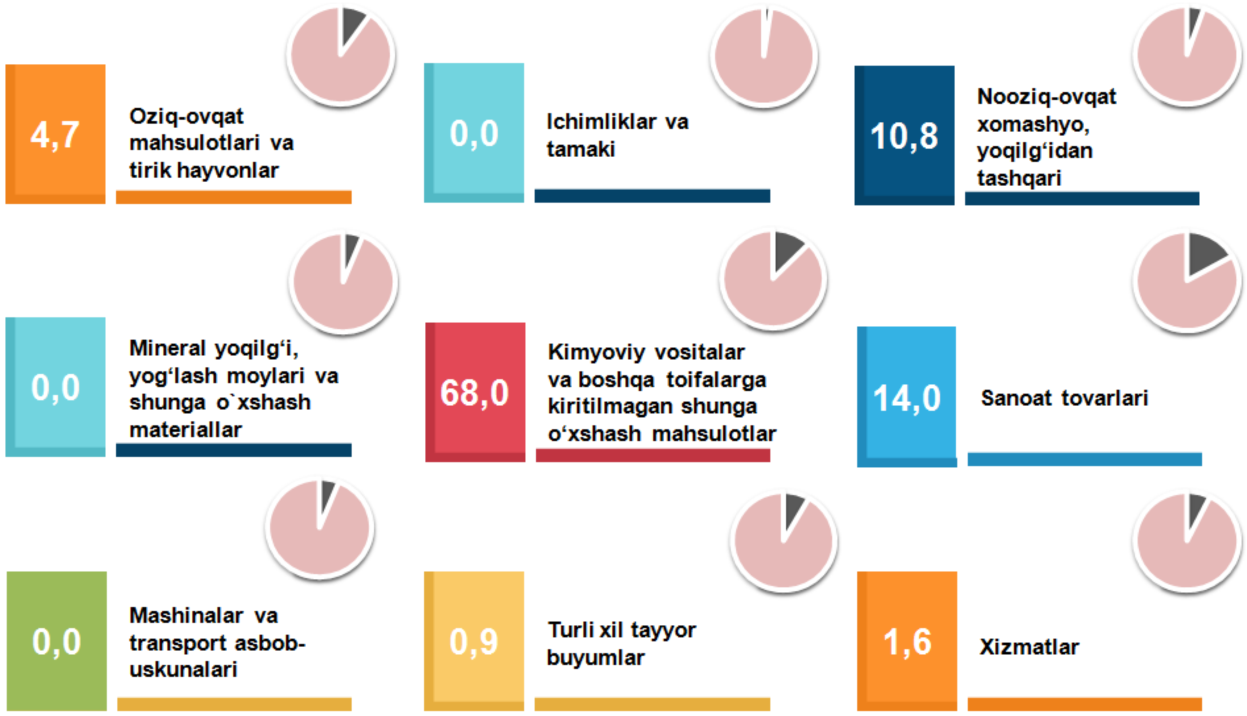

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA EKSPORT TARKIBI
(2022-yil yanvar-may)

XSST tarkibi	Jami			MDH davlatlari			Boshqa davlatlar		
	mingAQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	mingAQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	mingAQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da
Jami eksport	**154 885,9**	**84,5**	**100,0**	**27 380,0**	**45,2**	**100,0**	**127 505,8**	**103,9**	**100,0**
shu jumladan:									
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	7 345,7	91,6	4,7	2311,1	87,4	8,4	5034,5	93,7	3,9
Ichimliklar va tamaki	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0		-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	16 794,2	92,8	10,8	485,8	39,3	1,8	16308,4	96,7	12,8
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0		0,0	0,0
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	-	-	-		-	-		-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	105 357,7	78,7	68,0	18991,0	37,6	69,4	86366,7	103,6	67,7
Sanoat tovarlari	21 617,9	104,5	14,0	3786,5	84,9	13,8	17831,4	109,9	14,0
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	15,7	946,9	0,0	15,7	-	-		-	-
Turli xil tayyor buyumlar	1 350,0	473,7	0,9	1350,0	1 030,3	4,9		0,0	0,0
Xizmatlar	2 404,7	206,6	1,6	439,9	47,3	1,6	1964,8	836,8	1,5

MDH mamlakatlari va boshqa mamlakatlarga eksportning yo‘nalishi bo‘yicha farqlanishlar mavjudligi kuzatilmoqda. Xususan, MDH mamlakatlariga eksportning asosiy qismi kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar hissasiga to‘g‘ri kelmoqda, eksport hajmi bo‘yicha keyingi o‘rinlar sanoat tovarlari,oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar hamda nooziq-ovqat xomashyoga(yoqilg‘idan tashqari) to‘g‘ri kelmoqda.

2022- yilning yanvar-may oyida eksport qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibining tahlili shuni ko‘rsatmoqdaki, tovarlar va xizmatlar tarkibida sezilarli o‘zgarishlar qayd etilmadi, biroq shuni ta‘kidlash joizki, 2021- yilning yanvar-mayga nisbatan, nooziq-ovqat xomashyo (yoqilg‘idan tashqari),sanoat tovarlari hamda xizmatlardan tashqari barcha tovar guruhlarida o‘sish kuzatildi.

EKSPORT TARKIBI DINAMIKASI
(yanvar-may oylari, % da)

XSST tarkibi	2020-yil	2021- yil	2022- yil
Jami	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	5,5	4,4	4,7
Ichimliklar va tamaki		0,0	0,0
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	12,6	9,9	10,8
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	0,2	0,7	0,0
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	0,2	0,0	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	71,9	73,0	68,0
Sanoat tovarlari	7,8	11,3	14,0
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	0,0	0,0	0,0
Turli xil tayyor buyumlar	1,1	0,2	0,9
Xizmatlar	0,7	0,6	1,6

XSST BO‘LIMI BO‘YICHA AYRIM MAHSULOTLAR EKSPORTI TARKIBI
(2022-yil yanvar-may)

XSST bo‘limi nomi	Ming AQSh dollari	2020- yilning mos davriga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Sabzavotlar va mevalar	4 665,9	82,5
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	2 639,1	98,1
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	5,1	3,7
Shakar, shakardan tayyorlangan mahsulotlar va asal	24,5	122,5
Har hil oziq-ovqat mahsulotlari va preparatlar		
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	11,1	47,3
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar		
Nooziq-ovqatxomashyo, yoqilg‘idan tashqari		
Hayvonlar va o‘simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	11 888,0	77,7
To‘qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	411,1	16,0
Moy olinadigan urug‘lar va mevalar	71,9	219,2
O‘g‘itlar uchun xomashyo va mineral xomashyo (ko‘mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	4 423,3	22,0 b
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o‘xshash materiallar		
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar		
O‘simlikmoylarivayog‘lari (xom, tozalanganyokifraksiyalangan)	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar		
Noorganik kimyo moddalari	65,4	338,9
Birlamchi shakldagi plastmassalar	105 189,7	78,7
Efir moylari, rezinoidlar va attorlik moddalari; xojatxona preparatlari, polirovkalash va yuvish vositalari	82,3	110,9
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar		
Bo‘yaydigan va terini oshlovchi moddalar va bo‘yoqlar		
Birlamchi bo'lmagan shakldagi plastmassalar	20,4	51,0 b

Sanoat tovarlari		
To‘qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o‘xshash mahsulotlar	14 838,4	72,5
Probka va daraxtdan tayyorlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	20,9	746,4
Boshqa boshqa bo'lmagan metall buyumlar	206,4	-
Ruda bo‘lmagan qazilmalardan tayyorlangan mahsulotlar		
Teri, boshqa bo'lmagan tayyor charm mahsulotlari, mo'ynalar		
Boshqa toifalarga kiritilmagan, metall bo'lmagan minerallardan olingan mahsulotlar	6 552,3	28,7 b
Mashinalar va transport asbob-uskunalari		
Avtomobillar		
Elektr mashinalari, apparatlar, asboblar va ularning ehtiyot qismlari		
Sanoat uchun maxsus bo‘lmagan mashinalar va ularning detallari	2,3	328,6
Elektr aloqasi, ovozni yozish va eshittirish apparaturalari va uskunalari		
Energiya generatori mashinalari va asbob-uskunalar	1,0	
Maxsus bo'limlar uchun maxsus mo'ljallangan mashinalar	12,5	
Turli xil tayyor buyumlar		
Har xil tayyor buyumlar	42,6	91,6
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari	694,7	309,2
Кiyim-кechaklarva кiyim-кechaк anjomlari	605,6	43,9 b
Santexnika, isitish va yoritish uskunalari uchun binolar, armatura va armatura bloklari, boshqa toifalarga kiritilmagan		
Mebel va ularning qismlari, ko'rpa-to'shaklar, matraslar, matraslar, yostiqlar va shunga o'xshash to'ldirilgan mebellar	7,2	
Xizmatlar		
Moliyaviy xizmatlar	224,2	75,4
Transport xizmatlari	115,6	20,0
Safarlar (turizm)	130,2	45,0
Boshqa ish yuzasidagi xizmatlar	-	-
Qurilish xizmatlari	1 934,7	-

So‘nggi uch yilda MDH mamlakatlariga eksport hajmi kamaydi va ularning jami eksportdagi ulushi 2020-yilning yanvar-mayga 39,1 % dan 2022- yilning yanvar-may oylarida 17,7 % ga kamaydi. Mos ravishda boshqa mamlakatlarning jami eksportdagi ulushi 82,3 % ni tashkil etdi.

MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTINING HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-may oylari, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

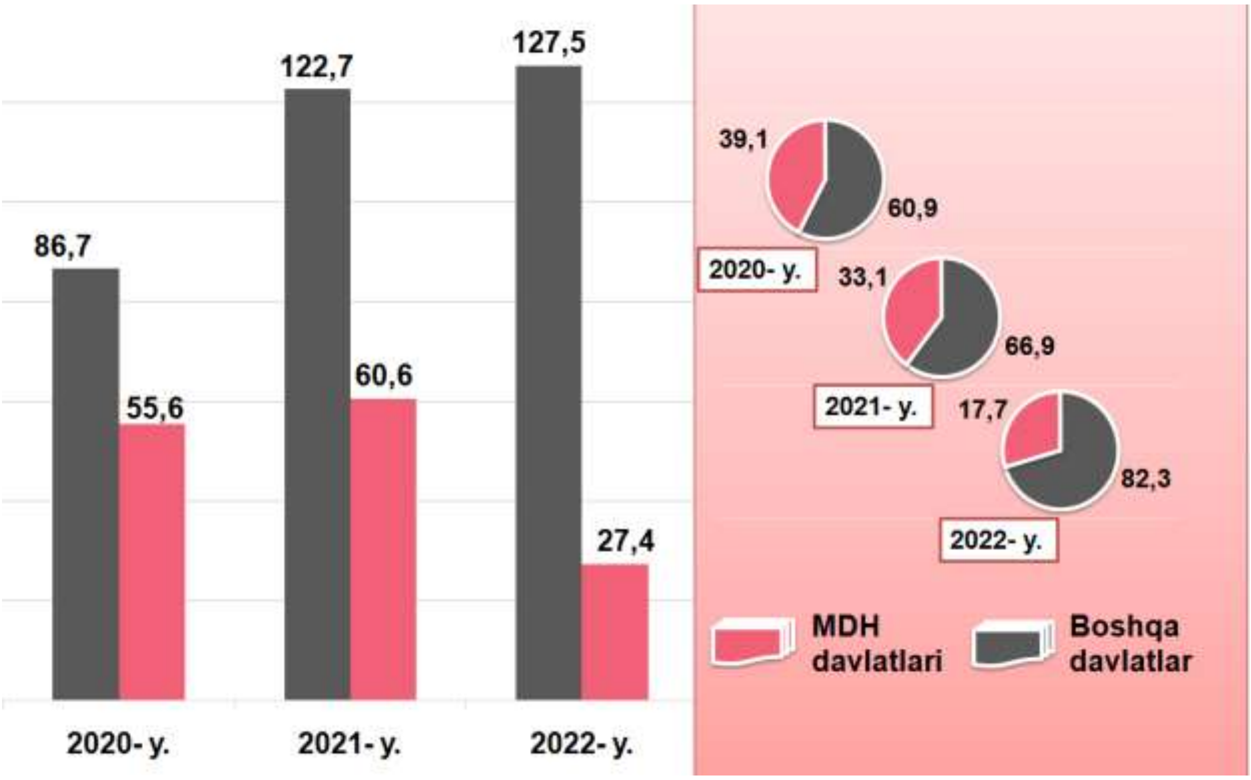

2022- yilning yanvar-may oylari yakunida tovar va xizmatlar eksporti bo‘yicha asosiy hamkor davlatlar tarkibida Turkiya (31,1 %), Xitoy Xalq Respublikasi (eksport umumiy hajmining 24,9 % i), Latviya (14,7 %), Rossiya Federatsiyasi (8,6 %), Qozog‘iston (5,8 %), Koreya Respublikasi (5,6 %) va Afg‘oniston (1,7 %) davlatlari saqlanib qolmoqda hamda ularning jami eksportdagi ulushi 92,4 foizni tashkil etmoqda.

RESPUBLIKA EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI

(2022-yil yanvar-may oylari,% da)

2022- yilning yanvar-may oylarida, o‘tgan yildagi kabitovarlar va xizmatlar eksporti bo‘yicha asosiy hamkor davlatlardan yetakchi bo‘lgan Xitoy Xalq Respublikasining ikki pog‘onaga tushishi hisobiga, Turkiya eksportdagi ulushi bo‘yicha peshqadamlikni oldi.

Joriy yilning yanvar-may oylarida hamkor mamlakatlarning tovarlar va xizmatlar eksporti bo‘yicha geografiyasi 2021-yilning mos davriga nisbatan 46 davlatdan 39 davlatni tashkil etdi.

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARGA AMALGA OSHIRGAN EKSPORTI HAJMI VA O‘SISH SUR‘ATLARI

(2022- yil yanvar-may oylari, ming AQSh dollari)

Davlatlar	Ming AQSh dollari		O‘sish sur‘ati, % da		O‘rni	
	2021-y.	2022-y.	2021-y.	2022-y.	2021-y.	2022-y.
Turkiya	44796,1	48187,7	179,6	107,6	2	1
Xitoy Xalq Respublikasi	47978,9	38589,5	112,2	80,4	1	2
Latviya	16451,7	22708,6	176,2	138,0	4	3
Rossiya	33275,4	13384,7	90,6	40,2	3	4
Qozog‘iston	14697,8	9060,5	94,5	61,6	5	5
Koreya Respublikasi	459,9	8724,7	22,3	1896,9	17	6
Afg‘oniston	2247,8	2661,6	161,6	118,4	8	7
Qirg‘iz Respublikasi	2545,9	2161,5	327,6	84,9	7	8
Ukraina	7815,5	1613,1	694,7	20,6	6	9
Gruziya	1049,5	1404,0	1082,6	133,8	14	10
Fransiya	1240,7	1036,9		83,6	11	11
Ozarbayjon	105,6	469,0		444,3	29	12
Turkmaniston	363,5	341,9	124,1	94,1	19	13
Germaniya	354,0	294,8	129,0	83,3	20	14
Tojikiston	1731,9	251,0	170,7	14,5	10	15
Iroq	1142,0	223,9	96,7	19,6	12	16
Yaponiya	132,6	141,7		106,8	28	18
Iron	218,0	141,4		64,9	22	19

Ushbu mamlakatlarga eksport qilinayotgan tovarlar tarkibiga asosan kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar, sanoat tovarlari hamda nooziq-ovqat xomashyo (yoqilg‘idan tashqari) kiradi.

RESPUBLIKANING AYRIM DAVLATLAR BILAN EKSPORT TARKIBI
(2022- yil yanvar-may oylari, ming AQSh dollari)

XSST tarkibi	Xitoy		Turkiya		Rossiya		Latviya	
	2021-y.	2022-y.	2021-y.	2022-y.	2021-y.	2022-y.	2021-y.	2022-y.
Jami eksport	**47978,9**	**38589,5**	**44796,1**	**48187,7**	**33275,4**	**13384,7**	**16451,7**	**22708,6**
shu jumladan:								
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	568,5	665,4	372,6	277,2	144,9	163,3	28,4	29,7
Ichimliklar va tamaki								
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	12725,1	12360,3	2224,1	215,1	1174,4	210,6	161,6	
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar		-		-		-		
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar		-		-		-		
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	23244,5	18989,2	38498,8	40883,0	27364,4	10 344,0	16261,7	22678,9
Sanoat tovarlari	11286,4	4638,8	3699,2	6806,7	4070,5	2435,8		
Mashinalar va transport asbob-uskunalari								
Turli xil tayyor buyumlar	153,5				3,3	53,2		
Xizmatlar	0,8	1935,7	1,2	5,8	517,8	177,9	0,0	

Xizmatlar eksporti hajmi 2 404,7 ming AQSh dollarini yoki jami eksport hajmining 1,6 % ulishini tashkil etib, 2021- yilning mos davriga nisbatan 0,9 % ulishiga ko‘payganligi kuzatildi. Xizmatlar eksporti tarkibining asosiy ulushi safarlar (turizm) (5,4 %), transport (4,8 %), qurilsh (80,5 %) hamda moliyaviy xizmatlar (9,3 %) hissasiga to‘g‘ri kelgan.

XIZMATLAR EKSPORTI TARKIBI
(2022- yil yanvar-may, ulushi, % da)

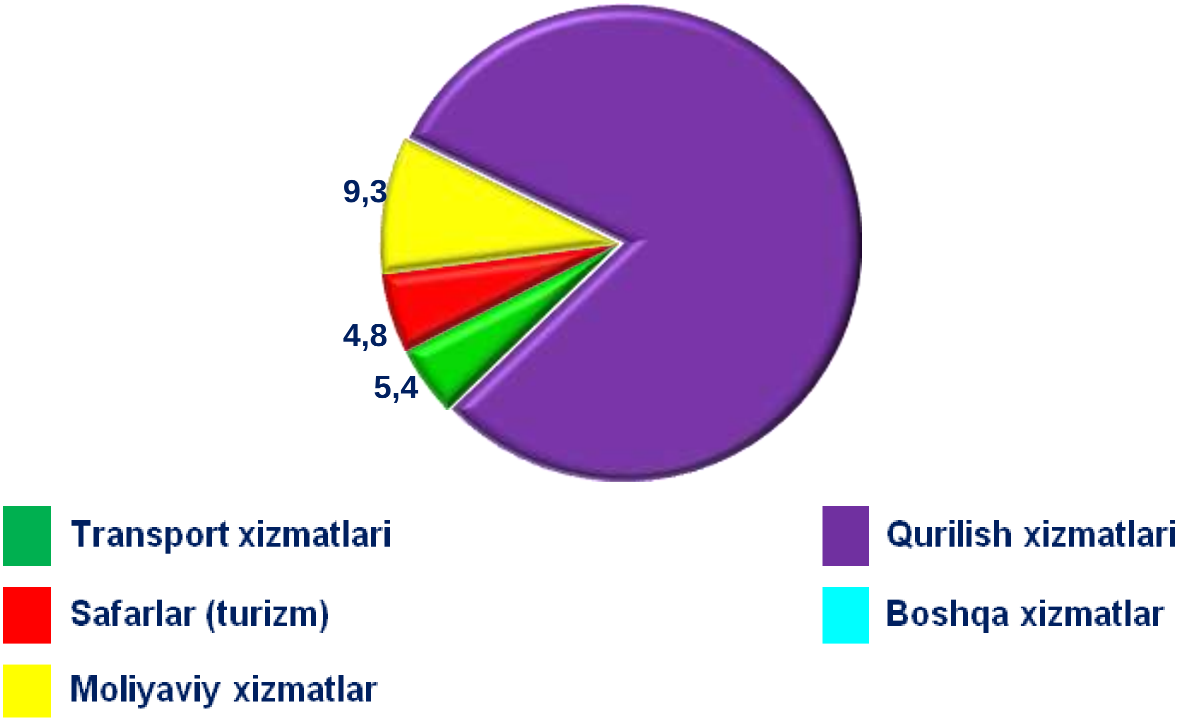

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI

Oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy qismi bo‘lgan 2 373,0 ming AQSh dollari qiymatli 10 181,7 tonnadan ziyod meva-sabzavot eksport qilingan. Bunda 2021- yilning mos davriga nisbatan 100,8 ming AQSh dollari kuzatilib, 95,9 % ga tashkil etdi. Meva-sabzavot mahsulotlarining eksport tarkibiga qaralsa, 2 008,3 ming AQSh dollariga teng 9 778,5 tonna sabzavot, shuningdek, 224,0 ming AQSh dollari qiymatidagi 183,5 tonna meva va rezavorlar eksport qilindi.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI
(2022- yil yanvar-may, ming AQSh dollari)

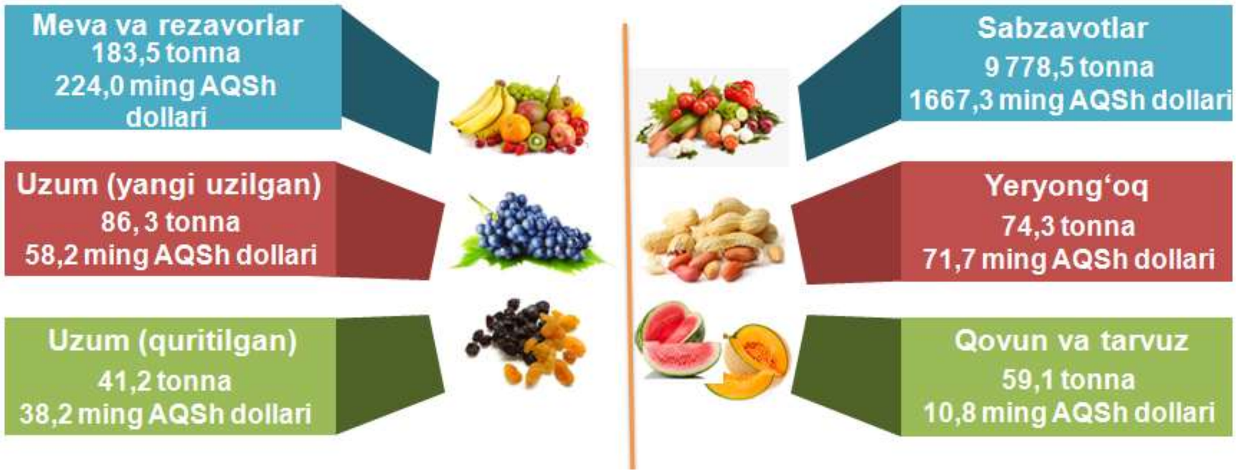

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Qozog‘iston (68,3 %), Qirg‘iz Respublikasi (11,0 %), Koreya Respublikasi va (11,7 %) Rossiya (6,9 %) davlatlari hissasiga to‘g‘ri kelgan.

Bugungi kunda Qoraqalpog‘istonda meva-sabzavot mahsulotlarini ishlab chiqarish, qayta ishlash va eksport qilish sektorining salohiyati juda yuqori va bu qulay tabiiy-iqlim sharoitlari mavjudligi hamda mahalliy ishlab chiqaruvchilar tomonidan to‘plangan tajriba bilan ham bog‘liqligi bilan ifodalanadi. Shu munosabat bilan hukumat qishloq xo‘jaligi xomashyosini sanoat asosida qayta ishlashga va yetishtirilgan mahsulotni saqlash infratuzilmasini rivojlantirishga katta e‘tibor qaratmoqda.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARINING EKSPORT GEOGRAFIYASI
(yanvar-may)

Davlat nomi	2021- yil			2022- yil		
	tonna	ming AQSh dollari	ulushi*, % da	tonna	ming AQSh dollari	ulushi*, % da
Qozog‘iston	12709,6	2207,3	89,2	8 749,0	1 620,2	68,3

Davlat nomi	2021- yil			2022- yil		
	tonna	ming AQSh dollari	ulushi*, % da	tonna	ming AQSh dollari	ulushi*, % da
Qirg‘iz Respublikasi				982,6	260,5	11,0
Koreya Respublikasi				240,1	277,9	11,7
Rossiya	157,1	144,9	5,9	184,8	163,3	6,9
Ozarbayjon	-	-	-	18,0	19,5	0,8
Izroil	-	-	-	7,3	31,7	1,3

**-qiymat ifodasida*

TO‘QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

To‘qimachilik mahsulotlari eksporti hajmining oshishi bevosita paxta xomashyosi o‘rniga tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo‘shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlarning natijasi ekanini ko‘rish mumkin. Jumladan, joriy yilda 15 659,3 ming AQSh dollarlik to‘qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning 10,1 % ini tashkil etdi va o‘tgan yilga nisbatan 76,2 % ni tashkil qildi.

Eksport qilingan to‘qimachilik mahsulotlari tarkibida paxtadan yigirilgan ip (93,0 %) hamda ipak va ipak mahsulotlari (1,4 %) asosiy ulushni egallagan. Yil boshidan 6 turdagi to‘qimachilik mahsulotlari dunyoning 6 ta davlatiga eksport qilindi.

Respublikaning to‘qimachilik sanoatini diversifikatsiya qilish va tayyor mahsulotlar eksportini rag‘batlantirish borasidagi amaliy ishlari natijasida, mamlakatimizning ushbu sohadagi salohiyati oshib bormoqda.

TO‘QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI DINAMIKASI
(yanvar-may, ming AQSh dollari)

Tovar nomi	2020-y.	2021-y.	2022-y.
Paxtadan yigirilgan ip	10 526,4	20 234,8	14 561,9
Ipak va ipak mahsulotlari	87,6	91,9	215,7
Naqshli mato	-	-	-
Gilamlar va boshqa to'qimachilik pol qoplamalari	-	-	0,2
Tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari	-	13,8	89,1
Tayyor kiyim tikish	-		516,2
Boshqa tayyorlangan to'qimachilik, lattalar	-	22,6	276,3

To‘qimachilik mahsulotlarining eng katta ulushi Turkiya (6 806,7 ming AQSh dollari – 43,5 %), Rossiya Federatsiyasi (2 488,9 ming AQSh dollari – 15,9 %) va Xitoy Xalq Respublikasi (4 638,8 ming AQSh dollari – 29,6 %) davlatlari hissasiga to‘g‘ri keldi.

ALOHIDA TO‘QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI
(yanvar-may, ming AQSh dollari)

DAVLATLAR KESIMIDA TO‘QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI DINAMIKASI
(yanvar-may ming AQSh dollari)

Davlatlar	2020-yil	2021- yil	2022- yil
Turkiya	2914,1	3699,2	6806,7
Xitoy Xalq Respublikasi	3656,8	11341,7	4638,8
Rossiya Federatsiyasi	3328,4	4058,6	2488,9
Qirg‘iz Respublikasi	41,0	193,1	502,1
Kanada	-	-	612,0
Ukraina	-	-	176,9
Ozarbayjon	-	-	149,5
Iron	-	-	141,4
Hindiston	87,6	36,6	74,3
Pokiston	455,0	1057,4	-

QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASINING IMPORTI
(2022-yil yanvar-may)

2022- yilning yanvar-may oylarida import hajmi 98,4 mln. AQSh dollarini va 2021- yilning mos davriga nisbatan 105,2 % ni tashkil etdi.

Import tarkibida eng katta ulush, mashinalar va transport asbob-uskunalari (39,2 %), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (13,5 %) hamda kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar (12,2 %) hisobiga to‘g‘ri keldi.

XSST BO‘LIMI BO‘YICHA IMPORT TARKIBI
(2022- yil yanvar-may oylari, ulushi, % da)

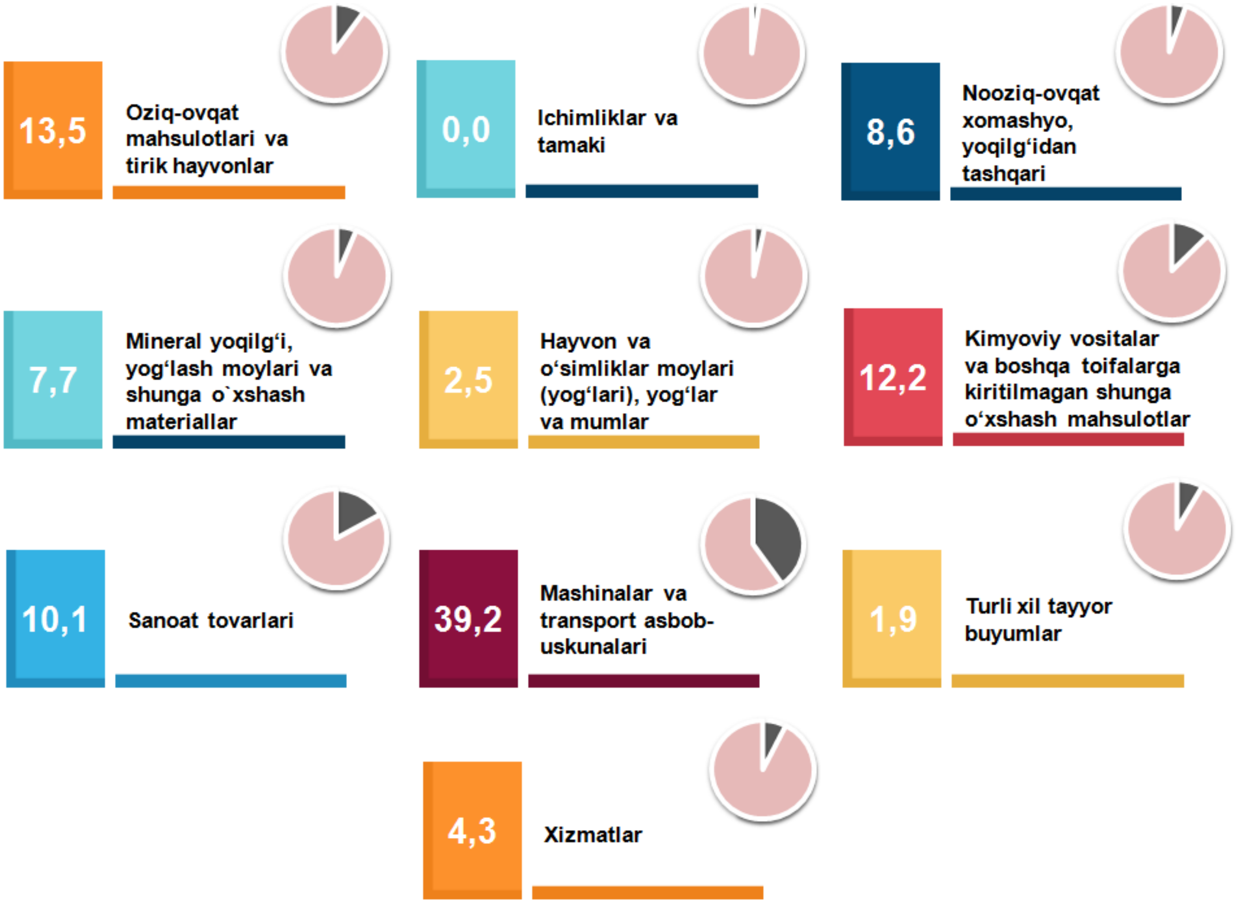

Tovarlar importi dinamikasi tahliliga ko‘ra, 2022- yilning yanvar-may oylarida import qilingan tovarlar hajmi, o‘tgan yilning mos davriga nisbatan 98,4 mln. AQSh dollariga ko‘paydi va 105,2 % ni tashkil etdi. Xizmatlar importi esa 4,3 mln. AQSh dollariga yetdi.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORT TARKIBI
(2022-yil yanvar-may)

Tarkibi	Jami			MDH davlatlari			Boshqa davlatlar		
	ming AQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	ming AQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da	ming AQSh dollari	o‘tgan yilga nisbatan, % da	umumiy hajmga nisbatan, % da
Jami import	**98 423,2**	**105,2**	**100,0**	**36 268,8**	**126,7**	**100,0**	**62 164,4**	**95,7**	**100,0**
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	13 311,5	108,9	13,5	11 191,4	124,5	30,9	2 120,1	65,6	3,4
Ichimliklar va tamaki	-	-	-	10,0	-	-		-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	8 408,6	157,2	8,5	8 288,7	156,0	22,9	119,9	335,7	0,2
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar	7 594,0	108,4	7,7	4 190,4	133,6	11,6	3 403,6	88,0	5,5
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	2 453,7	72,9	2,5	2 453,7	72,9	6,8		-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	12 030,5	125,8	12,2	978,0	80,3	2,7	11 052,5	132,4	17,8
Sanoat tovarlari	9 936,0	156,5	10,1	7 532,1	172,9	20,8	2 404,0	120,7	3,9
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	38 573,5	91,5	39,2	880,1	134,9	2,4	37 693,4	90,8	60,6
Turli xil tayyor buyumlar	1 843,3	61,0	1,9	635,3	741,0	1,8	1 208,0	41,1	1,9
Xizmatlar	4 272,1	93,8	4,3	109,2	7,3	0,3	4 162,9	136,3	6,7

Joriy davrda import qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni ko‘rsatdiki, 2022- yilning yanvar-may oylarida 2021- yilning mos davriga nisbatan

nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari importining ulushi 5,7 % dan 8,5 % gacha o‘sdi, mashinalar va transport asbob-uskunalari 45,0 % dan 39,2 % ga, turli xil tayyor buyumlar ulushi esa 3,2 % dan 1,9 % ga kamaydi.

IMPORT TARKIBI DINAMIKASI
(2021- yil yanvar-may, ulushi, % da)

XSST tarkibi	2020-yil	2021- yil	2022- yil
Jami import	**100,0**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	13,2	13,1	13,5
Ichimliklar va tamaki			-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari	10,5	5,7	8,5
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shungao‘xshash materiallar	6,1	7,5	7,7
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar	2,3	3,6	2,5
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar	15,2	10,2	12,2
Sanoat tovarlari	2,7	6,8	10,1
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	32,8	45,0	39,2
Turli xil tayyor buyumlar	10,4	3,2	1,9
Xizmatlar	6,7	4,9	4,3

Xizmatlar importining tahlili shuni ko‘rsatdiki, 2021- yilning yanvar-may oylarida 2022- yilning yanvar-mayga nisbatan jami importdagi ulushi 4,3 % dan 4,9 % ni tashkil etdi.

ALOHIDA IMPORT TOVARLAR
(2022- yil yanvar-may oylari, ming AQSH. doll.)

XSTT BO‘YICHA IMPORT QILINGAN AYRIM TURDAGI MAHSULOTLAR TARKIBI
(2022-yil yanvar-may)

Mahsulot nomi	Ming AQSh dollari	o‘zgarish sura‘tlari, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	8 790,8	135,9
Tirik hayvonlar	2 303,6	57,8
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	148,0	536,2
Sabzavotlar va mevalar	469,1	781,8
Go‘sht va go‘sht mahsulotlari	129,8	62,6
Shakar mahsulotlari va asal		
Sut mahsulotlari va qush tuxumlari	207,4	79,3
Baliq (dengiz sutemizuvchilari bo‘lmagan), qisqichbaqa simonlar, mollyuskalar va suvda suzuvchi umurtqasizlar va ulardan tayyorlangan yarimtayyor mahsulotlar	357,9	332,6
Har xil oziq-ovqat mahsulotlari va preparatlar	701,2	64,2
Hayvonlar uchun ozuqa	203,7	15,2 b
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	10,0	-
Nooziq-ovqatxomashyo, yoqilg‘idantashqari		

Probka va yog‘och-taxtalar	8 157,9	181,8
Tabiiy kauchuk (shu jumladan sintetik kauchuk va qayta ishlangan kauchuk)	89,1	669,9
Hayvonlar va o‘simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	92,4	11,0
O‘g‘itlar uchun xomashyo va mineral xomashyo	9,0	112,5
To'qimachilik tolalari		
Qog'oz va makulatura		
Yog'li urug'lar va yog'li mevalar	63,3	
Mineral yoqilg‘i, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o‘xshash materiallar	6 456,3	104,1
Ko‘mir, koks va briketlar	1 137,7	144,0
Tabiiy yoki sun’iy gaz		
Hayvon va o‘simliklar moylari (yog‘lari), yog‘lar va mumlar		
O‘simlik moylari va yog‘lari		
Hayvon va o‘simlik moylari va yog‘lari	2 453,7	72,9
Hayvonlar moylari va yog‘lari	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o‘xshash mahsulotlar		
Birlamchi shakldagi plastmassalar	1 051,4	596,5
Bo‘yaydigan va terini oshlovchi moddalar va bo‘yoqlar	90,8	134,7
Kimyoviy materiallar va mahsulotlar	6 375,8	111,4
Organik kimyo moddalari	3 969,5	153,3
Birlamchi shaklda bo’lmagan plastmassalar	420,3	88,4
Noorganik kimyo moddalari	0,4	0,6
Efir moylari, resinoidlar va parfyumeriya moddalari; tualetga tayyorgarlik, jilolash va yuvish vositalari	13,1	159,7
O'g'itlar	109,3	324,3
Sanoat tovarlari		
Cho‘yan va po‘lat	1 039,1	160,0
Rezina buyumlari	131,4	54,6
Boshqa boshqa bo'lmagan metall buyumlar	425,5	72,7
To‘qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o‘xshash mahsulotlar	119,5	136,3
Ruda metall bo'lmagan mineral mahsulotlar.	444,1	65,5
Probka va daraxtdan tayyorlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	7 726,5	189,3
Qog‘oz, karton va qog‘oz massasi, qog‘oz yoki kartondan tayyorlangan buyumlar	49,9	150,3
Rangli metallar		

Mashinalar va transport asbob-uskunalari		
Energiya generatori mashinalari va asbob-uskunalar	196,8	2,4
Aniq sohalar uchun maxsus mo‘ljallangan mashinalar	27 579,5	165,5
Sanoat uchun maxsus bo‘lmagan mashinalar va asbob-uskunalar va ularning detallari	5 911,4	100,2
Elektr mashinalari, apparatlar, asboblar va ularning elektr qismlari	1 265,8	91,6
Elektr aloqasi, ovozni yozish va eshittirish apparaturalari va uskunalari	89,7	1,3
Metallarni qayta ishlash mashinalari	1 108,7	28,1 b
Kantselyariya mashinalari va ma’lumotarni avtomatik ravishda qayta ishlash uchun asbob-uskunalar	19,5	43,0
Avtomobillar	2 402,1	82,7
Boshqa transport vositalari		
Turli xil tayyor buyumlar		
Har xil tayyor buyumlar	709,1	449,4
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari	918,4	71,9
Blokli binolar, suv o‘tkazish, kanalizatsiya isitish va yoritish uskunalari uchun armatura va mahkamlash moslamalari	181,6	11,8
Poyabzal	1,2	120,0
Kiyim-kechaklar va ularning anjomlari	1,9	5,9
Mebel va uning qismlari, yotar joy buyumlari, matraslar, matraslar uchun tirgaklar, yostiqlar va shunga o‘xshash tikilgan mebellar	31,0	209,5
Fotografik apparatura, uskuna, ishlatiladigan materiallar va optik buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan; soatlar	0,2	3,7
Xizmatlar		
Boshqa ish yuzasidagi xizmatlar	3 271,0	143,1
Transport xizmatlari	127,8	160,6
Texnik xizmat ko‘rsatish va ta’mirlash xizmatlari	344,3	21,3
Moliyaviy xizmatlar	532,0	93,0

Turli xil tayyor buyumlar importi hajmlarining kamayishiga maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari (71,9 % ga pasaygan), Blokli binolar, suv o‘tkazish, kanalizatsiya isitish va yoritish uskunalari uchun armatura va mahkamlash moslamalari (11,8 % ga pasaygan) importining kamayishi ta’sir qilgan.

Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar importi kamayishiga esa, Tirik hayvonlar (57,8 % ga pasaygan) importining kamayganligi bevosita ta’sir etgan.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTI HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-may oylari, mln. AQSh dollari, ulushi,% da)

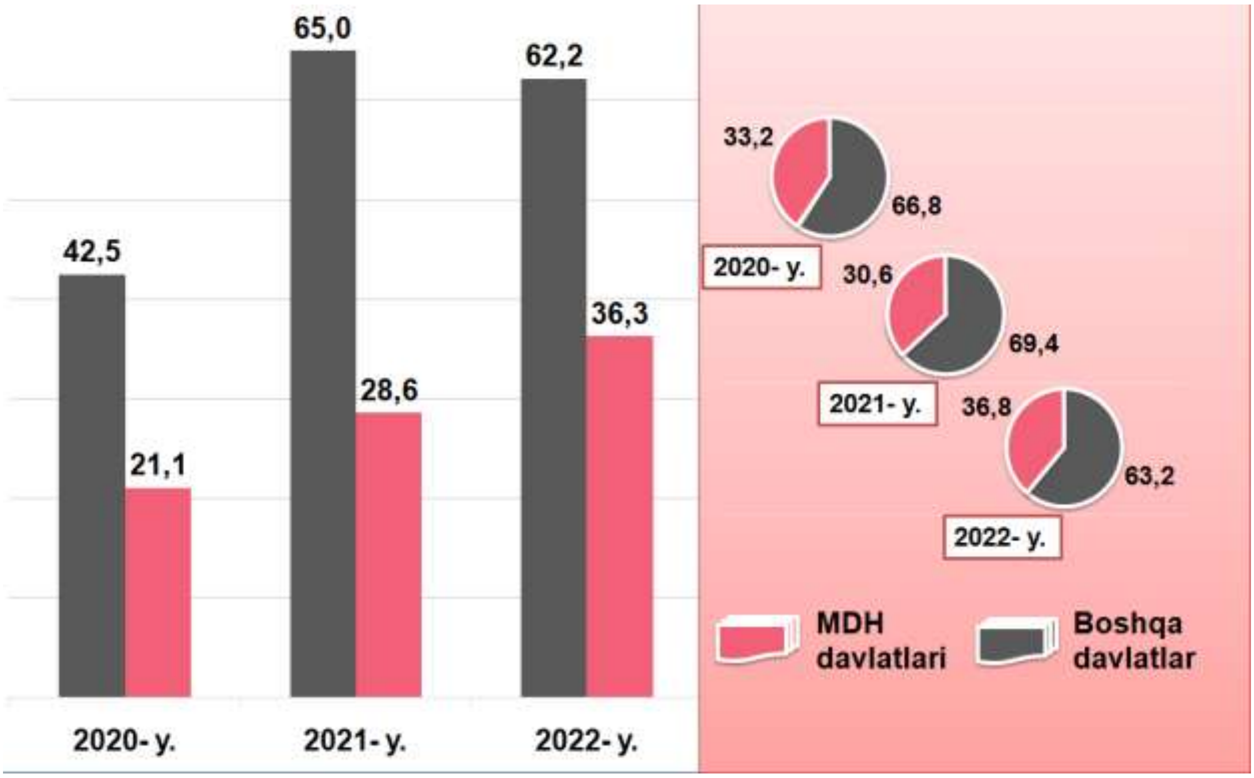

Hisobot davri yakunlariga ko‘ra, import bo‘yicha hamkor davlatlar orasida Xitoy Xalq Respublikasi umumiy import hajmida 36,7 % ulushi bilan Rossiya Federatsiyasini (22,7 %) ortda qoldirgan holda birinchi o‘rinni egalladi.

2022- yilning yanvar-may oylari yakuni bo‘yicha Qoraqalpog‘iston Respublikasi tomonidan 39 davlat bilan tovarlar va xizmatlar importi amalga oshirildi.

TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTIDAGI YIGIRMATA YIRIK HAMKOR DAVLATLAR
(yanvar-may oylari)

Davlat nomi	Ming AQSH dollari		o‘sish sur‘ati, % da		o‘rni	
	2021-y.	2022-y.	2021-y.	2022-y.	2021-y.	2022-y.
Xitoy Xalq Respublikasi	14615,4	35995,5	120,4	246,3	2	1
Rossiya Federatsiyasi	16239,6	23836,7	136,7	146,8	1	2
Qozog‘iston	9534,6	10231,3	139,4	107,3	3	3
Koreya Respublikasi	7175,8	6634,3	58,7	92,5	5	4
Turkiya	4983,8	5111,7	700,2	102,6	8	5
Litva	393,0	2422,0	103,9	616,2	24	6
BAA	2702,2	2360,7	1188,6	87,4	10	7
Soedinennoe Korolevstvo	345,6	1707,6	62,4	494,1	27	8
Qirg‘iz Respublikasi	1238,6	1222,2	184,9	98,7	11	9
Yaponiya	121,3	972,2	65,4	801,2	33	10
Ruminiya	488,2	697,3	52,0	142,8	20	11
Estoniya	41,5	693,6	174,9	1669,8	37	12
Polsha	561,2	669,3	80,8	119,3	19	13
Germaniya	4433,3	658,5	1294,2	14,9	9	14
Eron	874,1	618,2	86,1	70,7	14	15
Turkmaniston	794,6	595,4	101,4	74,9	15	16
Niderlandiya	921,6	544,9	519,0	59,1	13	17
Avstriya	381,2	451,6	70,0	118,5	25	18
Slovakiya	139,0	444,8	16352,8	320,0	31	19
AQSh	155,3	395,6	41,6	254,7	30	20

Shuni ta'kidlash kerakki, Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Qozog‘iston, Koreya Respublikasi, Turkiya kabi mamlakatlar Qoraqalpog‘iston Respublikasiga tovar va xizmatlar importidagi yirik hamkor davlatlar birinchi yigirmataligiga kirdi.

Yetti yirik hamkor davlatlar (Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi,Qozog‘iston, Koreya Respublikasi, Turkiya, Litva va BAA Respublikasi) jami importning 88,0 % ulushini tashkil qildi, bu 86,6 mln. AQSh dollarini tashkil etdi.

RESPUBLIKA IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI
(2022- yil yanvar-may oylari, % da)

Mamlakatdagi sarmoyaviy muhit yaxshilanganisari ushbu sohada amalga oshirilgan islohotlar natijasida moshina va uskunalar, shuningdek, ularning qismlari importining o‘sishi tabiiydir. Shunday qilib, Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Qozog‘iston, Koreya Respublikasi tomonidan kiritilgan

katta hajmdagi investitsiyalar natijasida, mahsulotlar importi hajmida ushbu mamlakatlarning yuqori ulushi saqlanib qolmoqda.

XIZMATLAR IMPORTI TARKIBI
(2022-yil yanvar-may oylari, ulushi, % da)

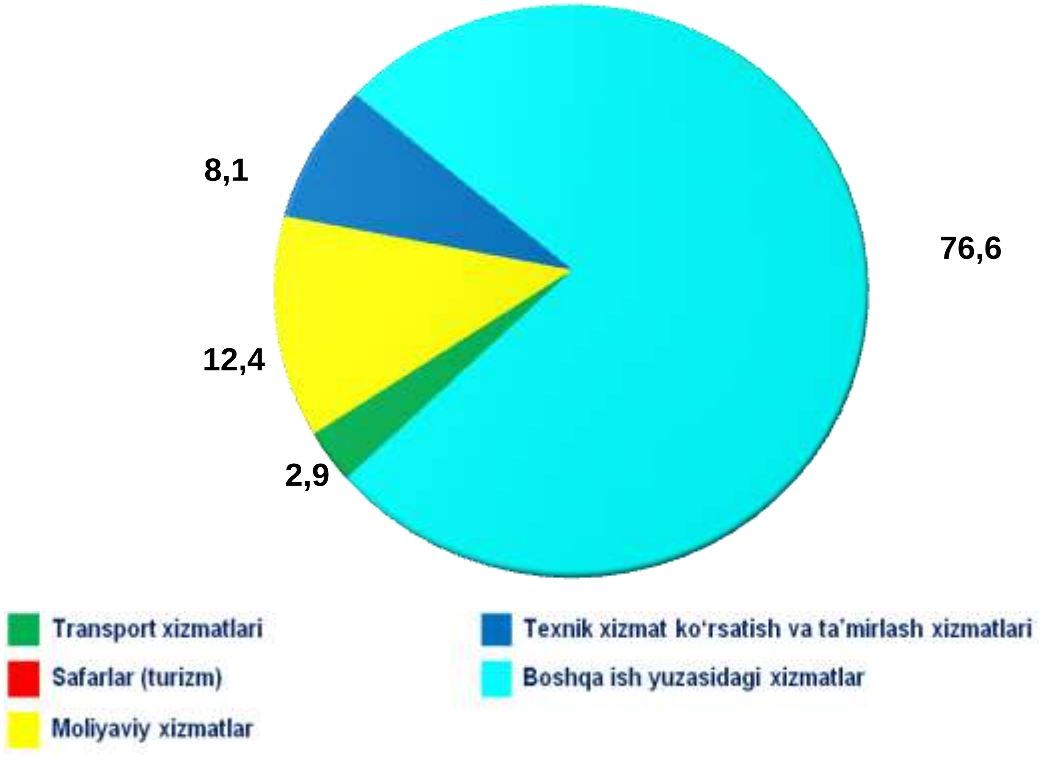

2022- yilning yanvar-may oylari yakuni bilan xizmatlar importi hajmi 4 272,1 ming AQSh dollarini yoki jami import hajmining 4,3 % ini tashkil etdi va o‘tgan yilga nisbatan 0,5 % ga kamaydi. Xizmatlar importi tarkibining asosiy ulushi boshqa ish yuzasidagi xizmatlar (76,6 %), moliyaviy xizmatlar (12,4 %) dan iborat bo‘ldi. Shuningdek, texnik xizmat ko‘rsatish va ta’mirlash xizmatlar va (8,1 %) va transport xizmatlari (2,9 %) tashkil etdi.

Tashqi iqtisodiy faoliyat va savdo statistikasi bo‘limi
Tel: (61) 224-92-06